

Pirmas dienraščio "Draugo" redaktorius KUN. DR. ANTANAS MALIAUSKAS, dabar Lietuvos Universiteto profesorius ir a. a. KUN. PRANČISKUS SERAFINAS (stovi), ilgus metus buvęs "Draugo" bendrovės direktorių sekretorius, daug pasidarbavęs dienraščio išleidime. Bendrovės pirmininku tada buvo kun. Antanas Ežerskis, kuris taip pat daug prisidėjo prie "Draugo" išlaikymo ir dienraščio išleidimo. Prieš kun. dr. A. Maliauską savaitinio "Draugo" redaktorius buvo: a. a. kun. Ant. Kaupas, kam. F. Kemėšis, prof. Pr. Šivickis, Julius Kaupas. Pirmutinis dienraščio numeris pasirodė 1916 metais, kovo 31 d.

KAN. FABIJONAS KEMĖŠIS, buvęs savaitinio "Draugo" redaktorium nuo 1913 m. pabaigos iki 1915 metų pradžios. 1918 m. buvo ir dienraščio redaktorium. Dabar yra Lietuvos Žemės ūkio Akademijos profesorium. Amerikoje būdamas jis daug pasidarbavo liet. kat. spaudai ir mūsų organizacijoms.

KAUNO PAŠTO RŪMAI

Naujuose pašto rūmuose visur erdvi, šviesu moderniškai, higieniškai įrengta. Bendroji operacijų salė didelė, gražiai atliktas, dekoruota pašto ženklų kolekcijomis, miestų herbiais. Valdininkams ir publikai bus daug patogumų: atskiruose kambariuose pinigų operacijos,

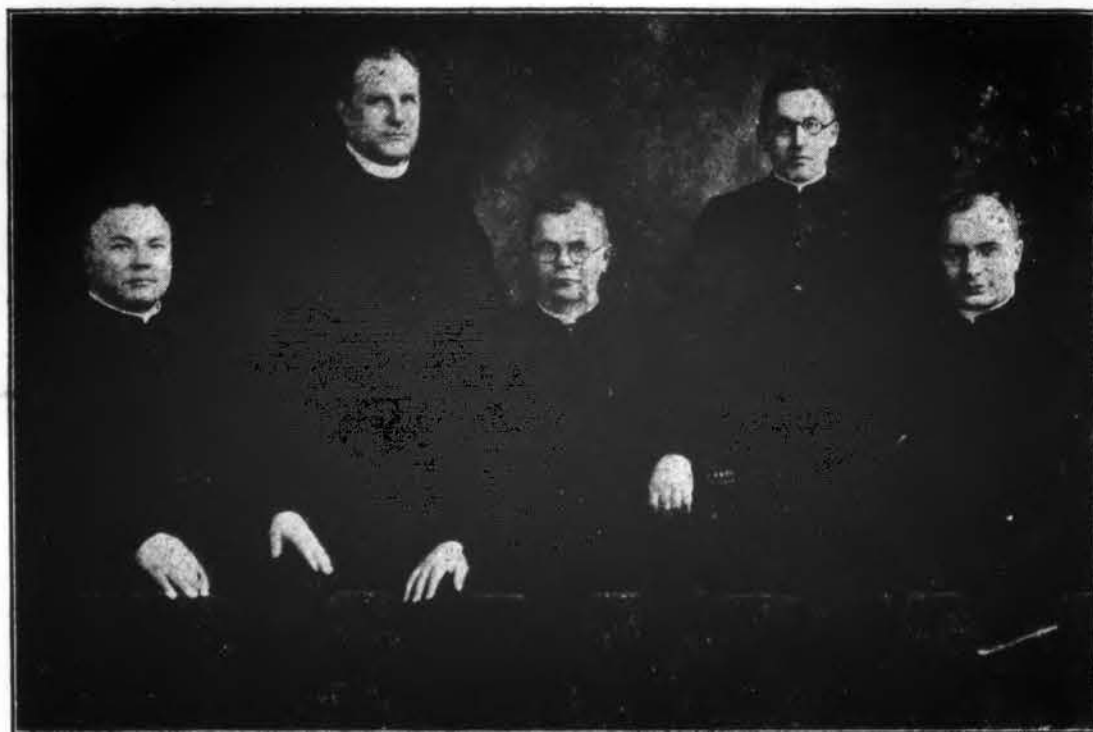
vėl kitam pasikalbėjimo punktas; antram aukšte korespondencijai skirti patalpos, raštinė; kituos aukštus pašto valdybos patalpos. Visas statinys moderniškai atliktas, daugely vietų įterpti lietuviški motyvai.

Centrinis Kauno paštas gaudys daug patogumų: atskiruose kambariuose pinigų operacijos,

Jo Ekscelencija VYSKUPAS PETRAS PRANČISKUS BŪČYS, dviem atvejais buvęs dienraščio "Draugo" redaktorium. Dabar J. E. Vyskupas Petras yra Marijonų Kongregacijos vyriausias vadovas. Gyvena Romoje.

DIENRAŠČIO ŠULĮ GRUPĖ

Iš kairės į dešinę žiūrint, matome kun. dr. J. Vaitkevičių, misionierių, dabar gyvenantį Romoje; viduryje sėdi J. M. gerb. kun. F. Kudirka, Marijonų Kongregacijos provincijolas Amerikoje, "Dr." bendrovės išdininkas, savo rimtais patarimais padėjęs dienraščiui išlaikyti ir sustiprinti; kun. dr. K. Matulaitis. Stovi: kun. L. Draugelis, dabartinis "Draugo" manadžeris ir bendrovės sekretorius, kuris daug pastangų deda, kad dienraščio reikalus sėkmingai išvesti per šiuos ekonominės depresijos laikus. Šalia jo stovi kun. K. Kulikauskas.

KUN. DR. IG. ČESAITIS, redagavęs "Draugą" per porą metų. Jam išvykus Lietuvon, jo vietą užėmė prof. dr. KAZYS PAKŠTAS, o po jo "Draugą" redagavo kun. B. BUMŠA. Kun. dr. Ig. Česaitis dabar yra Lietuvos Universiteto profesorium.

KUN. DR. KAZIMIERAS MATULAITIS dienraščiui sumaningai tarnavo per aštuonerius metus. Savo laiku buvo jo redaktorium, o ilgiau siai administratorium. Jam administruojant, išgyta daug naujų spaustuvių mašinų, sustiprėta. Kun. K. Matulaitis dabar yra Londono (Anglijoje) liet. parapijos klebonu.

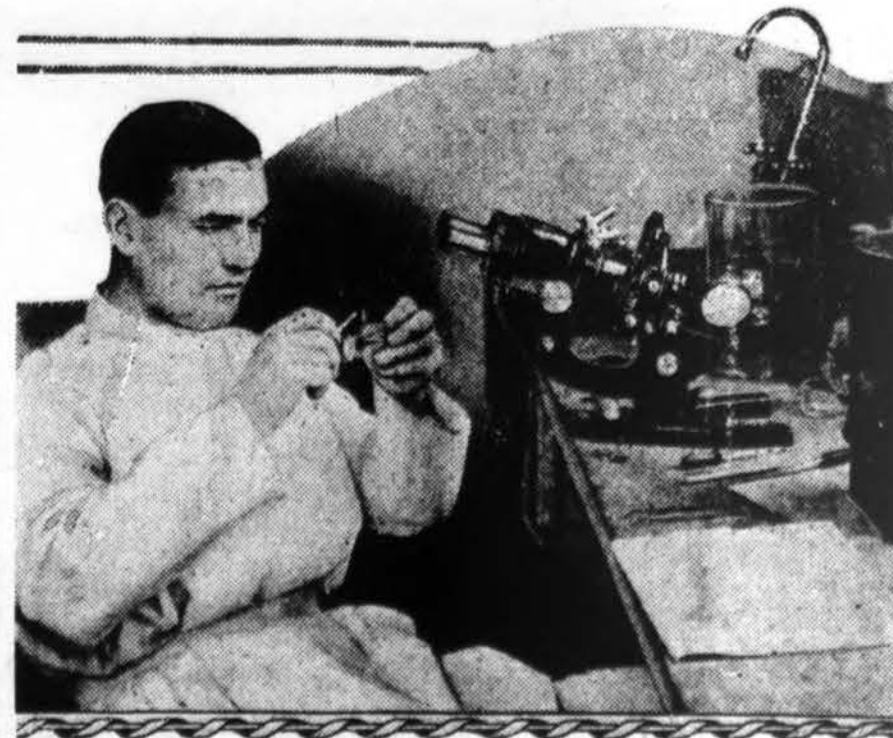

KUN. V. KULIKAUSKAS, vienas iš daugiausiai pasidarbavusių dienraščio "Draugo" išlaikymui. Jam teko vesti dienraščio reikalus sunkiausiais jo gyvavimo metais. Jo sumanumu ir kryptumu dienraštis išgelbėta nuo bankrutavimo. Kun. Kulikauskas yra buvęs "Draugo" redaktorium ir administratorium.

PROF. DR. K. PAKŠTAS, buvęs dienraščio redaktorium. Šalia jo žmona.

ŽYMUS MOKSLININKAS

Dr. Karolis C. Speidel darbuojasi savo laboratorijoje, kuris daro tyrinėjimus, už kuriuos yra gavęs brangią dovaną. Jis tyrinėja nervų ligas. Dr. Speidel yra Virginijos universiteto anatomijos profesorius.

Minint dienraščio "Draugo" jubiliejų

(1916 — 1931).

Spaudos reikšmė žmonijos kultūriname gyvenime visada buvo ir yra labai didelė. Spauda yra galingiausias mokslo tarpininkas ir lobynas, kurin talpinami žmonijos dvasios turtais. Spauda tai stebuklingas tiltas viršum laiko srovių ir erdvės jūrų; tuo tiltu mus laiko praities ir šių dienų išminčiai ir mums teikia savo žinias ir mokslą. Spauda tai geriausias mokytojas ir ištikimiausias bičiulis, kurs niekada nesupyks ir neužsirsutins, už apsirikimus niekada nepašieps ir jį visada rasi nemiegantį ir pasiruošusį tau atsakyti į kiekvieną klausimą.

Mūsų laikais ypatingos svarbos įsigijo periodinė spauda, būtent laikraščiai ar dienraščiai. Daugeliui laikraščiai atstoja knygas, duoda mokslo žinių, nustato politiką, įsitikinimus ir pažiūras, teikia lengvų skaitymų. Daugeliui laikraštis pasidarė taip reikalingas, kaip kūni maistas ir drabužis. Vienintelis Amerikos lietuvių katalikų dienraštis "Draugas" kaip tik ir buvo lietuvių išeiviams tautinės ir tikybinės dvasios penas. Dienraštis "Draugas" turi neapaskamos reikšmės ir šių dienų lietuvių tautos gyvenimui. Dienraštis "Draugas" yra dorovės ir artimo meilės gaivintojas, deda pagrindus padoriai visuomenės tvarkai ir tautos pastovumui. Dienraštis "Draugas" lietuviams išeiviams yra paguodos šaltinis, vilties davėjas, visuomeninių žaidimų gydytojas ir krikščioniškos labdarybės žadintojas.

Dienraštis "Draugas" sukako 15 metų amžiaus; mat, "Draugas" dienraščiu pradėjo eiti 1916 metų pradžioje. O šiandien, minint dienraščio "Draugo" 15 metų sukaktį, tenka pasakyti, kad jo nuopelnai Amerikos lietuvių visuomenei ir visai lietuvių tautai yra milžiniški. Tai gerai žino visi tie, kurie seka dienraštį "Draugą" ir visą lietuvių visuomenės gyvenimą.

Kada kitų srovių lietuvių dienraščiai atvirai ėjo prieš lietuvių tautos pastangas sau laisvę išgauti ir nepriklausomą valstybę sukurti, tada "Draugas" visomis jėgomis rėmė nepriklausomybės idėją, jai pats nuoširdžiai dirbo ir visą lietuvių visuomenę tam energingai ragino. Nebuvo to svarbaus tautinio reikalo, kurio dienraštis "Draugas" nebūtų parėmęs. O ką jau bekalbėti apie vietinius Amerikos lietuvių reikalus. Kada visi kiti nekatalikiški laikraščiai tik griovimo darbą tędė, tai "Draugas" visomis savo išgalėmis rėmė visus katalikus, kultūrinius, tikybinius, tautinius, labdarius ir kitokius išeivijos reikalus. Jis rėmė parapijas, tuos didžiausius mūsų centrus; rėmė mokyklas, kongregacijas, organizacijas ir draugijas; nuolat ir karštai visuomenę ragino kurti aukštąsias mokyklas mer-

gaitėms ir bernaičiams; nuolat duodavo daug vietos labdariškiems ir kitiems naudingiems visuomenės reikalams. Dėl to dienraščio "Draugo" jubiliejus ne vien pačiam "Draugui" yra svarbus, bet jis brangus ir visai lietuvių katalikų visuomenei.

Tačiau šiandien gal mes, katalikai, nesidžiaugtumėm dienraščio "Draugo" 15 metų nuopelnais. Mat, dienraštis "Draugas" gyveno sunkių finansinių krizių 1918 ir 1919 metais. Tada jis jau beveik visai buvo suklupęs. Ir katalikiškojo dienraščio Amerikos lietuvių visuomenė būtų netekusi, jeigu jo nebūtų išgelbėjus tėvų marijonų kongregacija, jį paėmusi į savo rankas. Kai jie dienraščio reikalų vedimą paėmė į savo rankas, pakvietė garbingąjį savo kongregacijos narį prof. kun. Pranciškų Būčį (dabartinį Olimpijos vyskupą) redaktoriui, dienraščio būtų visais atžvilgiais pradėjo taisyti. Tėvų marijonų kongregacijos nariams reikėjo dėti daug trūso ir nemaža lėšų, kol dienraštį "Draugą" išgelbėjo nuo visiškojo žlugimo.

Kai kun. Būčys ėmė redaguoti dienraštį "Draugą", tuomet jam teko veikti įvairiose pareigose. Jam teko ne tik rašyti ir dienraštis tvarkyti, bet ir vadovauti visam viešajam Amerikos lietuvių katalikų veikimui. Mat, "Draugo" redakcija yra lietuvių draugijų ir organizacijų centras. Dėl to Jo Ekscelencijai teko dalyvauti jose ne tik su paskaitomis ir prakalbomis, bet ir įeiti į jų gyvuočius reikalus ir jų darbus dirbti. Kasdien rašydamas "Draugo" vedamuosius straipsnius įvairiausiais klausimais ir įvairiau sio turinio, stebino skaitytojus savo mokslo gilumu ir žinių gausumu.

Chicagoje yra didžiausia Amerikos lietuvių kolonija, joje yra dvylika lietuvių katalikų parapijų. Į jas visas ir Chicago apylinkes kun. Būčys važinėdavo paskaitų laikyti, o kur nėra kunigo, sekmdieniais ir šventomis dienomis Mišių laikyti ir pamokslus skaityti. Draugijų susirinkimuose visur jis buvo laukiamas ir mylimas kalbėtojas. Šalia šitų užsiėmimų jis dar buvo Šv. Kazimiero seserų vienuolyno kapelionu. Bedirbant tiek įvairių darbų, sveikata jam po metų ėmė silpnėti, reikėjo poilsio. Jis pasišalino iš didelio miesto triukšmo ir tolakai nuo Chicago nuvyko į vieną miestelį (Sheboygan, Wis.) klebonauti. Paskui jis klebonavo Waukegan, Ill. Tuo tarpu dienraštis "Draugas" ėmė bankrutuoti: nebuvo pinigų jam leisti. Akeiųjų pinigai buvo išsibaigę. Nebuvo kas būtų norėjęs tolyn leisti subankrutėjusį dienraštį. Tada buvusieji jo leidėjai įprašė Chicago arkivyskupą. Jo Eminenciją Jurgį dabartinį kardinolą Mu-

LEONARDAS ŠIMUTIS, dabartinis dienraščio redaktorius.

ndeileiną, ir tas smarkiai žadino tėvus marijonus tolyn leisti dienraštį "Draugą", imant jį į savo globą ir atsakomybę. Tada tėvai marijonai apsiėmė vesti dienraštį "Draugą" ir patys ėmė dirbti ir jo redakcijoje ir administracijoje; jų vienas, būtent kun. V. Kulikauskas, išmoko linotipu net raides rinkti. Visi dirbo, kiek kas galėjo, bet didžiausia darbų našta teko kun. Būčiui, antrą kartą gavusiam vesti dienraščio "Draugo" redakciją. Ir "Draugas" atsilaukė nesubankrutijęs, palengva išsismokėjo skolas ir dabar visai gerai gyvuoja.

Taigi, plačioji lietuvių visuomenė yra dėkinga tėvų marijonų kongregacijai už visus tuos nuopelnus, kuriuos dienraštis "Draugas" padarė lietuvių katalikų išeiviams ir visai lietuvių tautai.

Per kelerius metus redaguodamas dienraštį "Draugą", dirbdamas draugijose ir organizacijose visuomeninį darbą, besilankydamas įvairiose kolonijose su paskaitomis ir prakalbomis, kun. Būčys palengva susigyveno su Amerikos lietuvių ir juos pamilo. Skaudu jam buvo su jais skirtis, kai 1921 metais gavo tėvų marijonų generolo įsakymą grįžti į Lietuvą.

Ir po to įvairiais laikotarpiais dienraštį "Draugą" sėkmingai redagavo kiti marijonų kongregacijos nariai: kun. V. Kulikauskas, kun. Ig. Česaitis, o kiek ilgesnį laiką sumaniai redagavo kun. d-ras K. Matulaitis.

Nuo 1927 m. iki šios dienos dienraštį "Draugą" garbingai redaguoja Leonardas Šimutis, kurs praėjusio lapkričio 22 dieną minėjo XX metų literatūrinio darbo jubiliejų. L. Šimutis, dienraščio "Draugo" vyriausias redaktorius, per tą visą laiką visuose savo editorialuose ir kituose raštuose augino ir plėtė lietuvių katalikų visuomenėje žavi-

ntį patrijotizmą ir įvairių mylimos tautos reikalų supratimą; skiepjo ir stiprino tautiečiams Tėvynės meilę; kėlė tautišką susipratimą ir kreipė jų energiją į darbą Lietuvos ir jos išeivių gerovei. L. Šimutis, sumaniai įvertindamas įvairius gyvenimo reikšnius, autoritetingai aiškina ir duoda įkvėpimo siekti kilnių siekimų, gražių idėjų.

Ir ne be reikalo šiandien lietuvių katalikų visuomenė iškilmingai mini dienraščio "Draugo" 15 metų jubiliejų. Tai didis didžiųjų nuopelnų laikas išsismokėjo skolas ir dabar visai gerai gyvuoja.

Ir dienraštis "Draugas" laimingai tegyvuoja ilguosius metus, garbingai vairuodamas lietuvių katalikų visuomenę ir visą tautą Tėvynės Lietuvos džiaugsmui ir gerovei, o Visuotinosios Bažnyčios naudai ir garbei!

Samata.

Jei lašas paklaustų marų, ką jis joms gali duoti, marš atsakyti: "Atiduok mą save, ir mes padidėsime. Mes esame tik milžiniška lašų daugybė." Jei paklaustumėt katalikų dienraštį, ko jam iš mūsų reikia, ir jis panašiai atsakytų: "Man reikia jūsų prenumeratos. Jūsų kišenėje — mano galybė."

DU NUBAUSTI MIRIOP

MASKVA, saus. 21. — Bolševikų prekybinio laivo "Teret" Vladivostoke du jūrininkai nubausti miriop. Laivo kapitonas nubaustas 10 metų, o jo padėjėjas 5 metus kalėti.

Tai esą už apsileidimą tarnyboje. Minėtas laivas keturis kartus yra susikūlęs su kitais laivais.

GALINGOJI SPAUDA

Laikraščio skaitytojų įvertinimas

Napoleonas vienam savo laiško, rašytam vidaus reikalų ministeriui, yra pasakęs: "Būk tamsta atsargus su laikraščiais, nes vienas, turintis daug skaitytojų, laikraštis reiškia tiek, kiek du kariuomenės korpai."

Tas didysis karo genijus šitaip spaudą įvertino dar prieš šimtą metų, kada ji dar nebuvo tokia galinga ir visiemis priimama, nes ne visi mokėjo skaityti. Bet ką gi mes šiandien matome? Šiandien jau sunku sutikti žmogų, kuris laikraščius neskaitytų. O Amerikoje tuo labiau.

Bet kas gi yra toji spauda? Argi ji yra taip jau visoms naudinga ir reikalinga, kad visi turėtų ją naudotis?

Pažiūrėkime.

Skaitymo reikalingumas

Šiais tobulo technikos, radijo ir cepelinų laikais kiekvienas žmogus turi būti apsišvietęs. Tokiais laikais norom-norom negalima būti tamsuoliu. Bet šviesuolius tik mokslas padaro. Kas pasakė: tamsa yra pati iš savęs, o šviesa reikia įgyti. Garsus kompozitorius Bethovenas pasakė: tegu puošia mano galvą ne kepurė, bet smegenys. O kas gi geriau smagenis malkina, jei ne mokslas ir spauda?

Mokslas! Bet mokslas ne alus; burnon neįpili. Mokslas reikia įgyti. Jis įgyjamas per ilgą eilę metų. Jis įgyjamas iš popierinių lapų, kurie spausdėje išspausdinami. Žmogus mokslus eina paprastai tik jamystėje, o po to jau jį spauda moka ir pranešinėja jam apie viską, kas aplink jį ir plačiam pasauliui darosi. Dėl to žmogus turi skaityti laikraštį — tą įvairių naujienų ir žinių šaltinį.

Dabartinio civilizuoto žmogaus gyvenimo aplinka griežtai reikalauja žinoti, kodėl, kaip ir kam žmogus gyvena ir kas aplink jį, visam jo gyvenimui krašte ir net visame pasaulyje dedasi.

Mažuose knygos lapuose ir dideliuose laikraščio lapuose jis kaip tik ir randa atsakymus į tuos visus klausimus.

Spauda — tarpininkė tarp žmonių ir Dievo

Pats Dievas savotiškai spauda naudojosi, įrašydamas dešimt Savo įsakymų uoloje, kuriuos Mozė perskaitė ir kuriuos mes dvidešimtaine amžiuje žinome, tik — deja — nesivadovaujame didžiam gyvenimo sukuryje.

Kristaus laikais nedaug krikščionių buvo. Kuriems teko stebuklingi Kristaus darbai matyti ir Jo pamokymai girdėti, tie tuojau įtikėjo ir liko krikščionimis. Paskiau tikrai Kristaus apaštalai žmonių minias į krikščionybę atvedavo. Toliau jų darbą tęsė surašytoji Evangelija. Raštas parodo savo galią: Kristaus mokslą paskelbia net visam pasauliui ir visų tautų kalbomis. Juk šiandien yra trejetas šim-

tų milijonų katalikų! Be to dar yra daugybė krikščionių atskalinų, kuriems krikščionybė skelbia šventąjį savotį, kai supratę žmogus.

Kunigas kasdien prie altoriaus eina šv. Mišių laikyti. Bet jis niekad neina ten be storiosios knygos, o šventacinių nelipti į amboną Evangelijos skelbti be knygos. Ir pamokslus sako, tik šia knyga vadovaudamasis.

Tikintieji savo maldas ir prašymus į Dangų siunčia į maldaknyges žiūrėdami. Ir čia knyga tarpininkauja tarp žmonių ir Visagalo, žmonėms trokštant Dangaus palaimos įvairiems jų darbams, įvairiems reikalams bei sumanymams.

Vienas iš mūsų vyras pasakė: "Religija yra tiesa ne dėl to, kad ją šventieji žmonės skelbė, bet šventieji žmonės skelbė ją dėl to, kad ji yra tiesa." Kiekvienas žmogus turi stengtis pažinti tą didžią tiesą, kuri be to dar veda sielą į ramybę, į išganymą.

Žmogaus protas reikalauja plataus tikėjimo dalykų paaiškinimo. Ir šiuo atžvilgiu be tikybinės spaudos neapseisi.

Taigi, spauda nemaža patarnavo ir tebetarnauja ir pačiai krikščionybei.

Spaudos vaidmuo tautos gyvenime

Kai Lietuvos priešai sudraskė Lietuvos valstybę prieš daugelį metų, jie pradėjo įvairiais būdais persekioti lietuvių. Labiausiai bijojo, kad jų vergai lietuvių negautų mokslo, nesuprastų ir po to nepradėtų savo laisvės pantičius trupinti. Carinė Rusijos valdžia išplėdė lietuviams spaudą, nes laikė ją viena iš svarbiausių priemonių į laisvę išeiti. Bet lietuvių neišsivadėjo gimtąja kalba spausdinto žodžio. Lietuvė vogtom vogtom mokė savo vaikučius iš elementoriaus ir maldaknygės lietuviškai skaityti. Kazokai ir caro žandarai nagaikomis daužė lietuvių šventorinėse ir plėšė iš jų rankų lietuviškas maldaknyges.

Aušrininkai kėlė tautišką lietuvių susipratimą per spaudą. O knygnešiai slapta jų parašytąsias knygas ir lietuviškus laikraščius nešiojo per vokiečių — rusų sieną ir platino po miegančius lietuvių kaimus. Daug tų knygnešių ir veikėjų dingo Rusijos kalėjimuose ir savo kaulus supūdė šaltajame Sibire. Jie žuvo dėl lietuvių spaudos ir kartu dėl lietuvių. Garbė jiems visiem! Taip pat daug jų ir Amerikon pabėgo.

Bet jų pasėta sėkla nežuvo. Tautiškas lietuvių jaunimo susipratimas nuostabiai augo ir greitai laiku išaugo tiek, kad netrūko savanorių tautiškai lietuvių kariuomenei. Ši Lietuva laisvę iškovojo ir dabar ją gina.

Štai, ką patriotiškoji lietuvių spauda padarė. Ji padarė stebuklą lietuvių tautos gyvenime, nes pats Lietuvos vardas jau buvo beveik užmirštas visam pasauliui.

Lietuvos sukilėlių vadas pu-

lininkas Serakauskas, kuris buvo rusų pakartas 1863 metais, yra pasakęs: "Kiekviena meilė yra žmogaus sielos šventenybė, bet visų didžiausia šventenybė yra tėvynės meilė. Ji paremta milijonais kruvinų aukų, milžiniškais darbais ir pasiaukojimu, tūkstantais metų kovos ir darbo dėl jos."

Taigi, matote. Tėvynės meilė verčia didelius žygius daryti. Dėl jos ir gyvybė mielai aukojama, kad tik tauta būtų laisva ir laiminga.

Bet niekas taip, kaip spauda, nesugeba įkvėpti žmonėms stiprinti tėvynės meilę.

Spaudos naudojimas geriams ir blogiems tikslams

Spauda yra nekaltas priemonė. Ji gali būti naudinga, konksminga, gera ir bloga, žalinga ir net, kieno ji rinkose. Spauda yra ne nelyginant ta gėlė: iš vienos ir tos pačios gėlės bitės medy ima, o vorai — nuodus. Dabartinė spauda (laikraščiai) yra, kaip mūsų bučiai sako, lyg ta dešra: niekas nežino, kas jos vidury yra.

Taip ir su laikraščiais yra. Spauda naudojama ir geriams ir blogiems tikslams.

Spauda yra nuostabus dalykas: moka žmogų prajuokinti ir sugeba sukelti jam įvairių rūpesčių, įkvėpti įvairių minčių ir net siekimų. Spauda įstengia net kovą pradėti ir ją laimėti. Tai yra nepaprasta, galinga ir sėkminga kovos priemonė.

Šiandien visi tų gerai supranta ir ją panaudoja geriams ir blogiems tikslams.

Spauda naudojasi ne tik katalikai ir kitų tikėjimų žmonės, bet ir laisvamaniai įvairūs tarimieji "svieto lyginčiai" socialistai ir komunistai. Socialistai ir komunistai darbininkus pjudo ne tik prieš kapitalistus, bet ir prieš patį Žmonijos Leidėją Dievą ir prieš visus šimtus milijonų žmonių, kurie reiskia pagarbą ir meilę tam savo Kūrėjui.

Socializmo kūrėjai paėmė krikščionybės tikslus, nupurtė nuo jų tikėjimą ir artimo meilę, savotiškai perdirbo ir, raudonai nudažę, pakiojo juos žmonėms prakituojuantiems dėl sunkaus darbo. Nežiūrint to visa, tuos tikslus plačiai sklaidė vadinamieji "genijai" tos tautos, kuri pagal Kristaus pranašavimą turėjo Palestinoje apšviesti ir net po visą pasaulį išsiskirstyti. Šitie "Palestinos aristokratai" vistiek nori būti didvyriais ir net valdovais, kas blogiausia, ne Palestinoje, bet visuose kraštuose. Dar blogiau: jie šleikia per marksizmą visą pasaulį užvaldyti! Jų idėjos kai kam patiko, daugelį sužavėjo ir net daugelį nesusipratusių krikščionių paviliojo. Deja — toje raudonosios vėliavos vedamoje armijoje kur-ne-kur ir mūsų tautietį pamatysi. Tai vis socialistiškos spaudos darbas.

Leninas ir Trockis taip pat per spaudą sugebėjo didžiąją pasaulį kraštą užkariauti. Bet jie patys nekariavo: jie per savo spaudą ir gudriomis kalbomis sugebėjo karo nukamuotus darbininkus suke-

(Tęsinys 3 pusl).

GALINGOJI SPAUDA

(Tęsinys iš 2 pusl.)

Iš ir priversti juos savo ir kitų kraują lieti. Per kelis mėnesius iš senosios Rusijos liko tik griuvėsiai, kraujo jūros užlieti...

Lenino ir Trockio spauda bolševikus pagundė ir pastatė juos perkelti Rusijon pragarą... atspiraus, "žemės to-ju"...

Štai, kokią dvasią laikraščiai moka žmonėms sukelti.

Laikraščio pasirinkimas

Mūsų, kokių laikraščių yra pasaulyje. Tai yra ugnis, prie kurios vieni šildosi, o kiti apsidega. Užtat atsargiai suimti!

Dėl to, pasirinkant laikraščius, reikia gerai pagalvoti ir apgalvoti.

Nežinan, kaip jūs manot. Bet aš manau, kad lietuvių katalikų laikraščiai yra padoresni, negu kiti. Jiems tikrai rūpi tiesa, teisingumas, tautos ir žmonių gerovė. Kovoja su piktu, kaip tas karžygis šv. Jurgis. O jei 86 nuoš. lietuvių yra katalikai, tai jų spauda turėtų būti labai gausinga ir katalikiškosios lietuvių tautos dalies uoliai remiama.

Jei pasitiki savim, turi savo pasaulėžiūrą, savo nusistatymą ir tvirtai jo laikysies, tai būsi tikras žmogus su stuburu.

Tada nebūsi tokioj padėty, kaip ta vargšė vėliavėlė, kuri turi plevėsuoti ta kryptimi, kaip vėjas nori.

Šiandieninė spauda sugeba įkvėpti žmonėms įvairių pasaulėžiūrų, nusistatymų, pažiūrų. Bet, mano nuomone, tobuliausią pasaulėžiūrą reiškia mūsų popiežių enciklikos, kurių patarimai visai žmogui priimtini. Šiandien visuomenės dvasia nerimsta. Žmonės, siekdami gerovės, pagalvoja apie fašizmą, socializmą, komunizmą. Ką darai, visuomenė! Juk tose enciklikose rasi tikriausią kelią į gerovę. Enciklikos nurodo nekrūviną gerovės pasiekimo būdą. Įvykdžius enciklikų nurodymus, tautos ir visai žmonija būtų patenkinta.

Bet tos popiežių enciklikos yra per dūm krikščioniškos dvasios. O norint enciklikų nurodytu keliu susilaukti gerovės, reikia to darbo imtis su švaria sąžine. Bet pirmiausia reikia krikščioniškos dvasios gauti. O ta dvasia padarys stebuklą.

Mes, katalikai, esam krikščionys. Bet — deja — nesam susiorganizavę taip, kaip turėtų būti, jei norime didžius darbus atlikti ir tikros gerovės susilaukti. Mums pirmiausia reikia vieningo krikščioniško nusistatymo. Bet ir jis nėra alus: j burną neįpils. Jį sudarys protas ir širdis. Bet prie tokio vieningo ir galingo nusistatymo prives tikrai katalikiškoji spauda.

Spaudos vaidmuo Lietuvos išeivių gyvenime

Prieš didįjį karą iš Lietuvos krašto kasmet išvažiuodavo svetur apie 20,000 lietuvių. Beveik visi jie vykdavo į Jungtines Amerikos Valstybes. Lietuviai jau labai senai pradėjo keliauti į šį kraštą geresnio uždario, taigi, ir geresnio

gyvenimo ieškoti. Bet — deja — labai didelė jų dalis jau žuvo. Kaip, dėl karo ar dėl epideminių ligų kuvo? Ne. Dėl šių priežasčių ne taip jau daug žuvo. Didelė jų dalis Lietuvai, lietuvių tautai žuvo. Jų vaikai ir anūkai jau nebe lietuviai, su airiškėmis ir net žydiškėmis pavardėmis. Jie žuvo tik tą faktą, kad jų tėvai ar protėviai iš kokių ten Europos krašto atvyko su "koistomis" pavardėmis. Jie net nesijaučia, kad jų gyslose teka kraujas tokios tautos žmonių, kurie kadaise nuostabi istoriją sukūrė: ne vieną kartą Vakaru ir Centrinę Europą apgynė nuo totorių antplūžio, o Rytų Europą kelis šimtus metų gynė nuo vikungų, o paskiau švedų puolimų ir nuo germanų kalavijo ir ugnies. Lietuvių tautos praeitis didvyriška, didinga, graži. Bet galia ir liūdna, kad amerikoniai su lietuvišku krauju to nežino, tuo nesididžiuoja ir jau yra išsižadę tos garbingos savo kilmės.

Bet argi visi išeiviai iš Lietuvos tais keliais nuėjo? Nesmagu atsakyti į tokį klausimą. Vieni nuėjo, o kiti dar patys tebesirengia lįsti į kunkuliojantį katilą, kuris kitaip vadinamas amerikonišku ateivių tirpinimo katilu.

O, Dieve! Kas čia darosi! Dar ne taip senai tie Lietuvos sūnūs ir dukterys Amerikoje stebėklus darė. 19-tojo šimtmečio pabaigoje įsisteigė lietuviškų laikraščių daugiau, negu visi Europos lietuviai turėjo. Ir skaitytojų žymiai daugiau turėjo. O kiek organizacijų ir draugijų įsisteigė su daugybe klubų, salių, rūmų! Kokių gražių bažnyčių prisistatė! Kiek atskirų lietuviškų parapijų įsikūrė šviesiam krašte, dideliuose miestuose! Norėjo ir sugebėjo susiorganizuoti. Nenorėjo dingti įvairiausių tautų ir tikėjimų mišinyje! Susibūrė ir viešingai susitvarkė, norėdami lietuviais, su lietuviais, arti vienas kito gyventi, gimtąją savo lietuvių kalbą melstis, lietuviškai tarpusavyje kalbėtis, lietuviškas gegužines su lietuviškais dainomis rengti, lietuviškus laikraščius ir knygas skaityti, lietuvių tautos reikalus ir Tėvynės Lietuvos gerovę rūpintis! Kiekvienas naujai atvykęs lietuvis tik prie šios taip gerai susiorganizuotos Amerikos Lietuvos glaudėsi ir kartu džiaugėsi, kad jautėsi kaip savo Tėvynėje Lietuvoje.

Kiek tam tikslui jūsų visų darbo padėta! Amerikos lietuviai pirmi net Lietuvos Nepriklausomybės obalsį iškėlė ir jį garsino visiems lietuviams. Jie labai greitai iš lenkiškų parapijų išsiskyrė ir savas susidarė. Jų organizacijos ir draugijos nepaprastai greitai išaugo ir didžiais kilniais savo darbais garsėjo. Tai vis per lietuvišką spaudą padaryta. Ši spauda tuos visus reikalus iškėlė, aiškino juos ir vertė fabrikuose ir kasyklose sunkiai dirbančius tautiečius tą didį tautišką darbą dirbti. O kas spaudą sukūrė, kas ją tvarkė, vedė,

kas jai rašinėjo ir kas ją skaitė? Vis tie patys Lietuvos išeiviai, lietuviai. Ta spauda turėjo pačių Amerikos lietuvių reikalams ir jų gerovei. Jų reikalai buvo lietuvių tautos reikalai. Bet, svarbiausia, tai visa buvo lietuvių reikalas. Visiems tiems organizatoriams, vadams, redaktoriams, rašytojams, korespondentams, dvasininkams, visai Amerikos lietuvių visuomenei vieningai rūpėjo lietuvių. Jie patys sau išplėtė, gaivino ir stiprino tą lietuviybę.

Organizuotoji, sąmoningoji Amerikos lietuvių visuomenė buvo ištikima lietuviybei. O ką ji per didįjį karą padarė ir nuveikė! Visiems skelbė lietuvių tautos reikalavimą laisvės. Daug dirbo tam šviesiausiai tautos reikalui. Nesigailėjo aukų, energijos ir darbo Lietuvos Nepriklausomybės atgavimui ir jos stiprinimui.

Amerikos lietuviai suteikė Lietuvai neįvertinamos pagalbos. Ir nepaprastai daug darbo padėjo, kol sukūrė visas savo organizacijas, draugijas, parapijas, spaudą. Tai buvo milžiniškas darbas! Nepaprastas sumanymas, nepaprasta energija, nepaprastas pasiaukojimas! Istorija to neužmirš! Bet juk kiekvienas darbas, kiekvienas biznis nuolat plėtojasi, jasi, daro pažangą. O kaip gi su lietuviybe Amerikoje? Ar ji tokiu pačiu tempu plėtojasi?

Tenka sunkiai atsidusti... Gražiai bujusi lietuviybė išstremiama iš Amerikos... Labai įsigalėjusi ir pagarbėjusi Amerikos Lietuva, vos tik Lietuvai Nepriklausomybę atgavus, tuojau suklupo, sudrįbo vietoje ir bejėgė rengiasi smukti į Dėdės Samo katiavietę. Esame tos baisios tragedijos iškarnės.

Tautiečiai! Kam jūs tą savo tautišką herojišką rodėte? Kam jūs tą lietuviybę kėlėte ir stiprinote? Kam jūs tiek daug rūpinotės ir kovojote dėl savo tautiškų reikalų ir pačios Lietuvos laisvės? Kam jūs tokius sunkiais savo darbais iš-

kėlėte Amerikos Lietuvą į tokią aukštybę ir dabar leidžiate jai slysti į Dėdės Samo prarają? Kam ir kodėl? Amerikos lietuvių organizatoriai, vadai, lietuvių žadintojai! Kur jūs? Kur jūs dabar? Žiūrėkite, jūsų pastatytose bažnyčiose jaunimas nelietuviškai meldžiasi ir nelietuviškai kalbasi. Kur gi ta lietuvių jaunūmenė? Ta jaunūmenė išėjo iš lietuvių visuomenės ir jau nebe grįžta. Tautiečiai! Ieškokime ją, parveskime namo! Amerikos lietuvių jaunūmenė, pasirodo, liko sužeista amerikoniško katastrofoje... Gydykime ją, slauykime, atgaivinkime! Bet rūpestingai tai darykime, kad jos lietuviškas pulsas atsigautų ir pamazintų lietuviškas kraują tvinksėti bendram mūsų visų ir ypač Lietuvos džiaugsmui!

Bet kokių vaistų reikia duoti tai sužeistajai jaunūmenei ir visai lietuviybei? Tų vaistų vardas — lietuviškoji spauda. Ši spauda nurodo gerą, senai išmėgintą receptą.

Tad branginkime lietuviškąją spaudą, kuri netolimoje praeityje tokius didžius darbus atliko. Bet ji ir dabar stovi lietuvių ir tautos sargyboje ir tebestovės, kol ją remsite ir kol ją naudositės. Lietuvoje dar ne taip senai, jūs tai pamenat, caro žandarai ir kazokai iš rankų plėšė lietuviškas maldaknyges, knygas ir laikraščius. Už lietuviškos spaudos platinimą daug knygnešių buvo ant volkų-rusų sienos pašauti, daug jų kalėjimuose ir šaltojo Sibiro katorgoje žuvo. Lietuviai daug aukų atidavė ir ilgai kovojo, kol spaudos laisvė atgavo. O jūs visi ne tokiuose sąlygose gyvenate. Už lietuviškus dolerius jūs per metus galite kasdien lietuvišką dienraštį gauti prie savo durų.

Čikagoje leidžiamas dienraštis "Draugas" kasdien duoda naujausių žinių iš viso pasaulio ir Lietuvos gyvenimo. Jis duoda įvairiausių patarimų lietuvių, labdarybės, bi-
zinių, sveikatos, teisių, politikos ir kitokiais įvairiais reikalais. Šią laikraštį skaitydamas, kasdien daug naujų sužinosi. Taip pat galėsi nusimanyti apie politiką, ekonomiką ir, kas labai svarbu, apie darbininkų gyvenimą ir jų reikalus. "Draugas" išaiškina dabartinio nedarbo priežastis, jo sunkumus.

Pagalvokite! Bet jums geriausiai seksis galvoti, tik "Draugą" skaitant kiekvieną dieną. "Draugas" yra vienintelis lietuvių katalikų dienraštis visoje Amerikoje, kur yra apie milijoną lietuvių. Mažiausia trys ketvirtys šių visų lietuvių yra katalikai krikščionys. Ir beveik visi jie prisidėjo prie lietuvių tautos steigimo, o dabar tos visos parapijos su daugybe savo įstaigų tik jų išlaikomos. Tik tos parapijos dar palaiko lietuviybę savo ribose ir ypač jaunoje kartoje. Am. liet. kat. visuomenė turi daugiausia laikraščių ir tik tai vieną bendrą dienraštį. Kiekvienas iš tų laikraščių tarnauja tik siauram (jei taip galima sakyti) luomo reikalui. Bet "Draugas" vienintelis tarnauja bendram visų Amerikos lietuvių katalikų visuomenės reikalui. Užtat ši visuomenė turėtų apie jį telktis.

"Draugas", kaip dienraštis, gyvuoja jau 15 metų. Jei per tą laiką jis nežlugdą dargi nepaprastai sunkiais šios depresijos ir didelio lietuvių ištautėjimo laikais, tai tas reikšmingas aiškiausias rodo, kad "Draugas" turi savo šalininkų masių. O jeigu taip, t. y. jeigu jis tarnauja ne kokiui nors mažai lietuvių srovelei, bet gausingai Amerikos lietuvių katalikų masei, tai gausiausiai amerikiečių visuomenė, tai tas pranašauja jam ilgą gyvavimą.

Tai vis ateities perspektyva. O kaip jo dabartis? Iš "Draugo" 15 metų amžiaus matome, kad šis dienra-

štis yra universalus, tarnauja visokiausiems lietuvių išeivių reikalams: liet. parapijoms, liet. kat. organizacijoms bei draugijoms, liet. biznieriams ir t. t. Nuolat rūpinasi plačiausio masto labdarybe (Lietuvos, Am. liet. švietimo įstaigų, vienuolynų, parapijų, šv. Kryžiaus ligoninės, beturčių ir kt. reikalams). Kelia tautišką ateivių ir ypač jų vaikų supratimą, įdiegia ir sustiprina meilę Tėvynei Lietuvai, lietuvių tautai, lietuvių kalbai, savo artimui. Nepamiršta sporto, sveikatos, teisių, ekonomikos reikalų. Ragina lietuvius domėtis Amerikos gyvenimu, politika ir aiškina šio krašto reikalus, klausimus. Tai visa juk yra labai svarbu šio krašto gyventojams lietuviams.

Taip pat nepamirštama ir lietuvių Tėvynės tolimoje Europoje. Ir Lietuvos dabarties ir ateities reikalai svarstomi "Draugo" skiltyse. Gerbiama-
sis Lietuvos konsulas Čikagoje p. Kalvaitis, kalbėdamas apie ilgamečio "Draugo" redaktoriaus p. L. Šimučio 20 m. veikimą spaudos srityje, pastebėjo, kad "Draugas" karta-
tais aštriai pakritikuoja dabartinius Lietuvos valdymo metodus. Bet p. konsulas taip pat nurodė, kad tai yra neišvengiamas reiškinys, kad tarp kiekvieno krašto valdžios ir visuomenės būna trynimosi, būna kritikos ir kad tai visa išeina tautai į sveikatą. Tai yra labai reikšmingas ir teisingas įvertinimas. Protinga kritika neturėtų ir negali patriotizmą slopinti šio krašto lietuvių visuomenėje. Jei pa-
prasčiausius smulkius bet kurios draugijos reikalus svarstant, pasireiškia nuomonių skirtumas, ginčai, tai ką jau bekalbėti apie valstybę! Svarbu tai, kad Lietuvos gyvenimo kritikavimas eitų iš gerų norų, trokštant lietuvių tautai gerovės ir gražios ateities. O "Draugas" kaip tik pasižymi savo geraisiais norais ir susirūpinimu Lietuvos nepriklausomybe ir kitais jos reikalais.

Bet svarbiausia tai, kad

"Draugas" tarnauja tikybiniams, tautiniams, visuomeniniams ir kultūriniais Amerikos lietuvių visuomenės reikalams. Iš savo pusės ši visuomenė turi remti savo dienraščio reikalus. Taigi, spauda yra labai galinga. Įtakingoji spauda didelius žygius atlieka ir savo vedamąją visuomenę daro galingą. Tokią savo galią ir "Draugas" yra parodęs per 15 metų. Ateity jam teks dar didesni uždaviniai įvykdyti. Geriausiai gali tai patirti tik visose Amerikos lietuvių kolonijose gyvenantieji "Draugo" skaitytojai lietuviai, kurie gerbia Dievo įsakymus ir brangina savo kilmę, lietuviybę. "Draugas" neleis savo skaitytojų masei taip greit žūti anglikonizmo bangose. O lietuvių išlikimas čia rūpi visai mūsų tautai. P. Jurgėla.

TĖVŲ MARIJONŲ MISIJOS GAVENIŲ METU

Nuo vasario 14 d. ligi 21 d. New Haven, Conn., šv. Kazimiero par.

Nuo vasario 22 d. ligi 28 d. Philadelphia, Pa. šv. Jurgio par.

Nuo vasario 22 d. ligi 28 d. Elizabeth, N. Y.

Nuo vasario 29 d. ligi kovo 6 d. Norwood, Mass. šv. Jurgio par.

Nuo kovo 7 d. ligi 13 d. Paterson, N. J. šv. Kazimiero par.

Nuo kovo 14 d. ligi 20 d. Newark, N. J. šv. Trejybės par.

Nuo kovo 14 d. ligi 20 d. Montello, Mass. šv. Roko par. (moterims).

Nuo kovo 21 d. ligi 27 d. Montello, Mass. šv. Roko par. (vyrams).

Be to, tuo pat gavėnios metų bus laikomos šv. misijos Athol, Mass. per dvi savaites.

Worcester, Mass. per dvi savaites.

Maspeth, L. I. N. Y. per vieną savaitę.

L. VYČIŲ DAINOS GARSUS CHORAS dainuos naujas ir gražias dainas. Be to, dainuos ČESLOVO SASNAUSKO VYRŲ CHORAS ir geriausi mūsų solistai bei solistės.

? KURIE JU LAIMES LENKTYNES

Suprizai Bus Sausio 24d. Lietuvių Auditorijoje

A. Stulginskas
1628 S. 50 Ave.
Cicero, Ill.

O. Rašinskienė
1639 S. 50th Ave.
Cicero, Ill.

V. Stancikas
1706 W. 47th St.
Chicago, Ill.

A. Gilienė
3131 S. Emerald Ave.
Chicago, Ill.

P. P. Petrauskas
14 Johnson St.
Binghamton, N. Y.

M. Varkalienė
6315 S. Lincoln Ave.
Chicago, Ill.

A. J. Janušauskas
1301 So. 50 Ct
Cicero, Ill.

M. Misiunas
245 W. 108th Pl.
Roseland, Ill.

J. Aukškalnis
1354 Harrison St.
Gary, Ind.

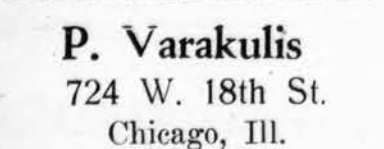
St. Stanulis
6651 S. Talman Ave.
Chicago, Ill.

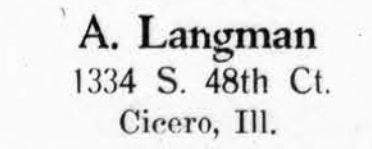
P. Pabijonaitis
2320 W. 23rd Pl.
Chicago, Ill.

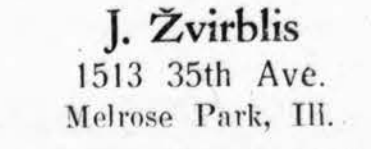
V. Rekus
1850 Wabansia Ave.
Chicago, Ill.

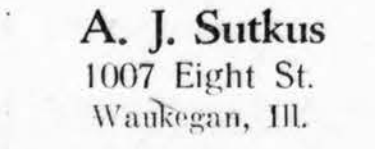
P. Varakulis
724 W. 18th St.
Chicago, Ill.

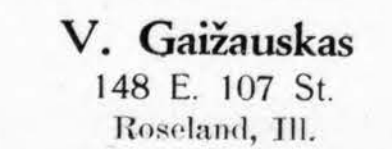
A. Langman
1334 S. 48th Ct.
Cicero, Ill.

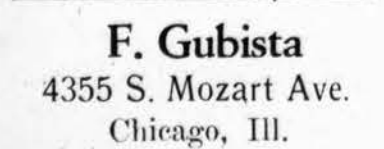
J. Žvirblis
1513 35th Ave.
Melrose Park, Ill.

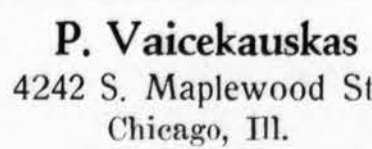
A. J. Sutkus
1007 Eight St.
Waukegan, Ill.

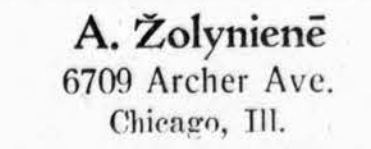
V. Gaižauskas
148 E. 107 St.
Roseland, Ill.

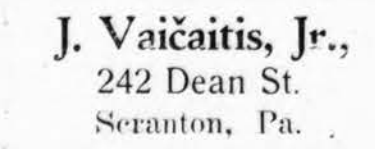
F. Gubista
4355 S. Mozart Ave.
Chicago, Ill.

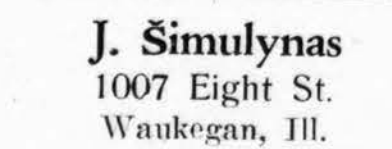
P. Vaicekauskas
4242 S. Maplewood St.
Chicago, Ill.

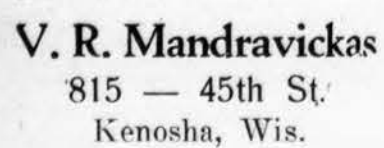
A. Žolynienė
6709 Archer Ave.
Chicago, Ill.

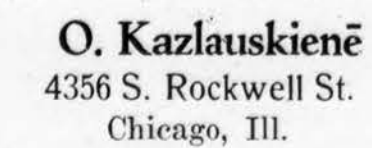
J. Vaičaitis, Jr.
242 Dean St.
Scranton, Pa.

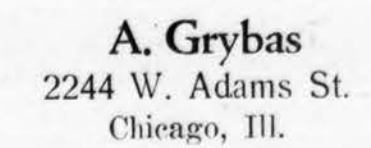
J. Šimulynas
1007 Eight St.
Waukegan, Ill.

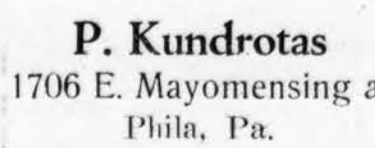
V. R. Mandravickas
815 — 45th St.
Kenosha, Wis.

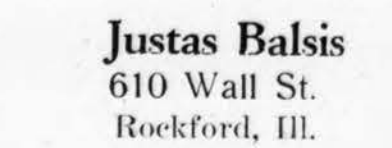
O. Kazlauskienė
4356 S. Rockwell St.
Chicago, Ill.

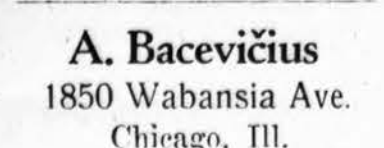
A. Grybas
2244 W. Adams St.
Chicago, Ill.

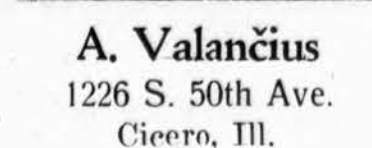
P. Kundrotas
1706 E. Mayomensing a.
Phila, Pa.

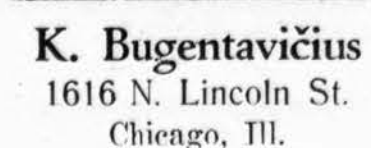
Justas Balsis
610 Wall St.
Rockford, Ill.

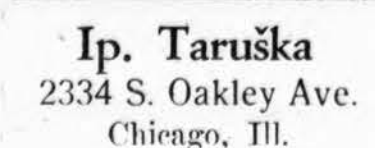
A. Bacevičius
1850 Wabansia Ave.
Chicago, Ill.

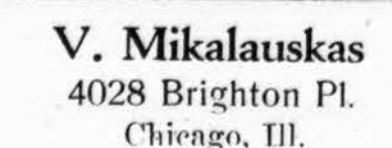
A. Valančius
1226 S. 50th Ave.
Cicero, Ill.

K. Bugentavičius
1616 N. Lincoln St.
Chicago, Ill.

Ip. Taruška
2334 S. Oakley Ave.
Chicago, Ill.

V. Mikalauskas
4028 Brighton Pl.
Chicago, Ill.

Šiandie kontestini-
ninkams didelių pa-
stangų, o visiems ne
ramumo ir didelio
lukesčio didelių su-
prizų diena. Kurie
laimės? Būk Lietu-
vių Auditorijoje, visa
sužinosi!

Visi kontestininkai-ės iki paskutinės valandos laikosi obalsio: Laikytis -- Nepasiduoti! Padėkite jiems paskutinę dieną nusverti laimėjimą savo pusėn, užsisakant metams dienraštį "Draugą."

VISI KVIČJAMI SAUSIO 24 D. Į LIETUVIŲ AUDITORIJĄ PASVEIKINTI SAVO DRAUGUS--ES -- KONTESTININKUS-ES LAIMĖJUSIUS JUBILIEJINIO "DRAUGO" VAJAUS PIRMENYBES.

Sausio 24 d., Lietuvių Auditorijoje Koncertas, Bankietas, Sokiai